

Osudové a neosudové osmičky v historii naší obce v kronikách

V našich dějinách představovaly osmičky na konci letopočtu často významné události. Zalistujme v kronikách obce Žehuň a nahlédněme i do nejstarších dokumentů a zjišťujme, co významného se událo v letopočtech končících osmičkou.

Rok 1788

Josef Václavík s manželkou kupuje od rodiny Pohořeleckých žehuňský mlýn čp. 2. Kupní smlouvu podepisuje žehuňský rychtář Václav Jiroudek.

Rok 1838

Kantor Johann Přibil zakládá školní kroniku **Das Gedenkbuch für die Schule zu Žehuň.**

V prvním díle obecní kroniky v zápise o tomto roce řídící učitel a kronikář František Šorm píše:

..... „Po založení cukrovaru (byl založen v roce 1837) pronajal továrník Herz od panství též rybník Milešovec, který zrušil a přeměnil na pole, kde pěstoval cukrovku. Při úpravě polí na rybník mělo občanstvo hojně výdělku.“

Rok 1848

Události revolučního roku 1848 vyličil žehuňský kantor Johann Přibil ve školní kronice *Das Gedenkbuch für die Schule zu Žehuň* následovně:

..... „Veliké byly události roku 1848 a otřásly téměř celou Evropou. Král francouzský Ludvík Filipp opustil s svou rodinou Francouzsko, kteréž za republiku prohlášeno bylo. V Němcích a ve Vlaších byli přinuceni panovníci jeden po druhém k udělení konstituce. Proud tento uchvátil do víru svého i země rakouské. To způsobilo, že Pán zemí Ferdinand Dobrotivý nejvyššího ministra Metternicha z úřadu propustil a 15. března konstituci provolati rozkázal.

Dne 11. června počaly nepokoje v Praze a přišlo to až k stavení barikád, jichž na Starém Městě 240 a na Novém Městě 75 postaveno bylo. Na to přišlo vraždění a pustošení od obou stran, tj. od vojska i od lidu, což až do 17. června trvalo. Dne 6. října byla bouře německo-maďarská ve Vídni, kde říšský sněm držán byl a odkud poslancové čeští utéci museli. Na to byl sněm svolán do moravské Kroměříže dne 22. listopadu. Císař Ferdinand pohnut jsa nedostatečným stavem zdraví svého, složil 2. prosince důstojenství císařské a postoupil koruny své synovi bratra svého Františka Karla - Františkovi Josefovi.“

Nahlédněme ještě do prvního dílu obecní kroniky a porovnejme, jak tytéž události popsal o téměř sto let později řídící učitel František Šorm:

..... „Velké byly události roku 1848!, které otřásly celou Evropu. Král francouzský Ludvík Filip opustil se svojí rodinou Francii, která byla prohlášena republikou. V Německu i v jiných zemích byli panovníci přinuceni vyhlásit konstituci. Proud ten uchvátil do svého víru i země rakouské, takže císař Ferdinand Dobrotivý propustil nejvyššího ministra Metternicha z úřadu a 15. března 1848 dal prohlásit konstituci (ústavu). Po vyhlášení konstituce nevěděl lid, co se s ním děje, nechápal, co je svoboda, kterou zaměňoval za libovůli. Bylo třeba brániti násilností. S napětím byl očekáván 2. červen 1848, kdy o svátcích svatodušních měl být zahájen slovanský sjezd..... Účastníci sjezdu shromáždili se v Českém museu na Příkopě.....O 8. hod. ranní odebrali se do Týnského chrámu. Průvod zahájila četa ozbrojených studentů. Za nimi nešen červenobílý prapor a slovanská trikolóra. V čele průvodu kráčel předseda František Palacký. Pozornost budili zástupci Poláků, Slováků, Srbů a Chorvatů, Rusů a Rusínů. Z tisíce hrdel zaznívána slovanská hymna: „Hej, Slované, ještě naše slovanská řeč žije...!“ Sjezdové porady konaly se na Žofínském ostrově. V nich docházelo k neshodám. Jednání slovanského sjezdu bylo nenadále ukončeno bouří, jež propukla o svatodušních svátcích v Praze. Císařský dvůr lekal strach před revolucí a proto by byli rádi zavedli stav, jaký byl před Metternichem. Čekali na příležitost, aby mohly býti zrušeny opět ony svobodné řády, jež císař národům udělil. Vhodná příležitost byla hledána a nalezena. Dne 12. června se konala na Václavském náměstí mše. Jí se účastnilo

studentstvo, dělnictvo, množství občanstva, žen a dětí. Po mši se zástupy rozcházely v hustých proudech. Při tom došlo ku srážce mezi vojáky a universitními studenty, která skončila přestřelkou. Lid byl těmi výjevy zděšen. Slepě poslechl rozkazu: stavět barikády. V okamžiku byly zataraseny vojsku ulice kamením, židlemi, lavicemi, stoly, slamníky a jiným nářadím. Na barikádách objevili se vzrušení občané, dělníci, studenti, ba i ženy, několik kněží a mnichů. Obhájci bili se statečně. Ale za nedlouho byla pražská bouře potlačena. Venkované, kteří spěchali z daleka široka Praze ku pomoci, byli na cestě rozprášeni husary.

..... Následky svatodušních bouří byly pro Čechy dalekosáhlé. Sněm zemský, do něhož právě volby skončily, byl zmařen a nad Prahou vyhlášen stav obležení. Podezřelé osoby byly zatčeny a vyšetřovány. Vedle jiných byli též uvězněni na čas Havlíček a Brauner. Ale na Palackého a Šafaříka se vláda neodvážila. Studenti jímání a odvádění na vojnu. Některým podařilo se prchnouti..... Zároveň po zemských volbách konány volby do sněmu říšského, který se sešel hned v červenci 1848 ve Vídni. Mezi zvolenými poslanci byl Palacký, Rieger, Brauner. Havlíček zvolen najednou v pěti okresích. Palacký a Rieger byli ve Vídni Čechům nezbytní.

..... Na podzim 1848 došlo ve Vídni k novým bouřím, takže sněm byl nucen uchýliti se do Kroměříže (12. XI. 1848). Císař se ubytoval v Olomouci, kde se vzdal dne 2. XII. 1848 trůnu ve prospěch bratrova syna Františka Josefa. Nejcennější vymožeností říšského sněmu byl zákon ze dne 7. září 1848 jímž zrušena robota. Tím byl odstraněn rozdíl mezi pánem a poddaným. Sedláci od té doby byli plnými vlastníky gruntů, které jim byly dosud vlastně jen propůjčeny. Zároveň byli zproštěni všech dávek za náhradu poměrně nepatrnou. “

Rok 1858

Ve školní kronice Johann Přibil píše: „Zima tohoto roku byla velmi tuhá, tak že se deputátního dříví pro školu, an se skoro celý den dítkám ve škole topiti muselo, nedostalo. Nebyl ale na to žádný ohled vzat a učitel, jemuž se nedostalo, musel ze sobotálesu dříví přikoupiti.“

Dále se autor kroniky obsáhle zmiňuje o narození syna „nejmilostivějšího císaře Františka Josefa a Jeho nejvznešenější choti císařovny Alžběty“ Rudolfa Františka Karla Josefa dne 21. srpna 1858.

V obecní kronice na str. 72 čteme: „7.X. 1858 postaven u silnice ke Kolínu a rozcestí k Sánům dřevěný kříž nákladem Václav Vaníčka, kupce v Žehuni a J. Petrovického, pachtýře velké hospody. 10. t. m. byl vysvěcen od faráře Václava Tomka. Týž byl obnoven r. 1892 nákladem obce a posvěcen 10.VII. 1892 od faráře Antonína Friese. V roce 1920 byl dobrovolnou sbírkou obnoven. Opatřen kamenným spodkem a železným křížem. Posvěcen od faráře Josefa Andachta 11.VII. 1920.“

Rok 1868

Události tohoto roku zachytil v obecní kronice František Šorm takto:

..... „Dne 7. prosince 1868 od 10 hod. dopoledne do 3 hod. odpoledne zuřila strašná vichřice. Střechy strhány, stavení a stodoly vyvráceny do základu. Také stržen splav „na osmi“ se stavídlý i pouchem a sloupy smeteny do rybníka. Tento orkán zuřil po celých Čechách a celé Evropě. Skáceno mnoho kostelních věží a vyvráceny celé lesy.

..... Dne 16. V. 1868 položen základ k Národnímu divadlu.“

Rok 1878

Od tohoto roku se zachovala kniha protokolů obecního zastupitelstva. Podle ní víme, že představeným obce byl Jan Tlapák z čp. 47 a členy zastupitelstva Jan Novák, Jan Kukla, František Vaníček, Jan Polák, Jan Říha, Matěj Adamec, Jiří Tlapák, Jan Hájek, František Kvasnička a Josef Souček. V tomto roce byla také v Žehuni založena Občanská a čtenářská beseda.

Zalistujme opět ve školní kronice „Das Gedenkbuch für die Schule zu Žehuň“, kterou v té době už psal řídící učitel Václav Krupař a dozvíme se následující:

..... „Dne 1. ledna 1878 bylo na zdejší škole vyučování ručním ženským pracem zavedeno. Prozatím vyučuje tomuto předmětu paní Marie Krupařová, choť řídícího učitele za roční renum. 60 zlatých. Lednem 1878 bylo též upraveno služné učitelům na národních školách. Škola žehuňská vřaděna byla v příčině služného do třídy 3tí. Služné v této třídě obnáší: pro řídícího učitele 500 zl. a 100 zl. funkčního přídavku, pro druhého učitele 500 zl. a pro podučitele 400 zl.“

Rok 1888

Ve školní kronice: „Na počátku školního roku 1888-89 chodí do zdejší školy 368 dítek, z nichž jsou 194 chlapci a 174 děvčata.

..... Dnem 2. prosince 1888 dokončil Jeho Apoštolské veličenstvo, náš nejmilostivější císař a král František Josef I., čtyřicátý rok blahodárného panování nad říší Rakousko-Uherskou. Vděční národové celé říše chystali se na tento památný den milovaného mocnáře svého okazale oslaviti. Jeho Veličenstvo projevil však přání, aby od hlučných slavností bylo upuštěno a den ten spíše tichou dobročinností oslaven byl.

I založeno bylo na památku 40 letého panování Jeho Veličenstva mnoho ústavů humanitních a fondů dobročinných. Z nařízení vysokých úřadů školních měl, poněvadž den 2. prosince připadl na neděli, na všech ústavech vyučovacích buď 1. nebo 3. den prosince býti prázdný. I od oné zde chystané slavnosti školní bylo upuštěno a mládež účastnila se dne 1. prosince služeb Božích a zapěla ku konci národní hymny rakouskou.

Rok 1888 v obecní kronice:..... „Celý rok 1888 byl mokrý. Žně následkem toho se protáhly. Brambory z větší části shnily, vůbec se nevyorávaly. Na podzim začal lov rybníka. Následkem velké vody nemohl být stažen a proto se lov opozdil. 6. listopadu rybník zamrzl, led v lovištích musel být vysekáván a odklizen. Výtěžek lovu byl malý neb mnoho ryb uteklo přes nízké česlice. Rybářům „na ohrádce“ vedlo se dobře.“

Rok 1898

Řídící učitel Václav Krupař věnoval ve školní kronice zápisu o událostech tohoto roku několik stránek. Vybírám zkráceně jen to podstatné: „Na paměť 50 letého panování J.V. císaře pána nabídnul sbor učitelský obecnímu výboru 48 štěpů ve školní zahradě vypěstovaných, aby jimi některé prázdné obecní místo posázeno bylo. Sbor učitelský navrhl umrlčí cestu. Obecní výbor však přál si, aby stromy ty vysázeny byly do sešlé obecní zahrady. Stalo se tak. Na tutéž památku vsazeny byly ve školce vypěstované tři vlašské ořechy na dvoře ve škole a cvičišti tělocvičném. Jeden vsadili chlapci 4. třídy ze Žehuně, jeden chlapci 4. třídy z Dobšic a jeden chlapci 4. třídy z Báně. Stromky zasazeny byly 30. března 1898.

..... Dne 14. června 1898 odpoledne s vědomím m.š.r. (místní školní rady) na paměť 100 letých narozenin českého dějepisce Františka Palackého vykonána byla se školní mládeží vycházka na Oškobrh. Tam přednesen byl dětem životopis Palackého, vyloženy některé pojmy zeměpisné a některé partie dějepisné. Po přednesení některých písní a po občerstvení v obci Vlkově vrátily se děti večer ve veselé náladě domů.

Obsáhlou stať věnuje také pisatel zavraždění císařovny Alžběty 10. září 1898. Vybírám závěr: „Slavné smuteční Bohoslužby konány v Žehuni za zesnulou císařovnu dne 20. září, jimž přítomna byla všechna školní mládež, místní školní rada a obecní zastupitelstvo. Po bohoslužbě shromáždila se mládež ve škole a tam přiměřený smuteční proslov členem učitelského sboru p. Havránkem učiněn byl.“

Průběh oslav padesátiletého výročí panování císaře Františka Josefa popsal řídící učitel těmito slovy:

..... „Padesátileté jubileum požehnané vlády Jeho c. a k. Apoštolského Veličenstva, připadající na den 2. prosince 1898, konáno bylo následovně: Mládež školní byla v přeplněném lidem chrámu Páně přítomna při slavnostních službách Božích. Po těch na prostranství před školou místní starosta po přiměřené řeči rozdal bývalým vojínům pamětní medaile, při čemž mládež zapěla 2. a 3. sloku rakouské národní hymny.

Na to sešla se všechna mládež s učiteli, obecní zastupitelstvo, místní školní rada a více obecního v místnosti 3. třídy k tomu účelu přiměřeně vyzdobené. Zde správce školy vyložil žákům zvláštní význam slavnostního dne a vlády Jeho Veličenstva císaře Františka Josefa I. Připomněl význačných radostných i smutných událostí posledních 50 let způsobem důstojným slavnostního okamžiku a přiměřeným chápavostí, citům a názorům mládeže. Pak provolána 3 krát „Sláva Jeho Veličenstvu císaři Pánu“ a zapěním 1. sloky rakouské národní hymny slavnost zakončena, protože každý obmyslený jiný způsob oslavy musel odpadnouti vzhledem k hlubokému smutku, v němž nalézala se Jeho c. a k. Veličenstvo,

Nejvyšší rodina císařská i veškeré mocnářství za příčinou zdrcujícího skonu Jejího Veličenstva císařovny a královny Alžběty.“

Obecní kronika první díl říká: „V roce 1898 ponechán rybník přes léto na sucho, aby mohl býti propachtován na dílce. Stálými dešti byl ale téměř trvale pod vodou, takže pronajímán nebyl.

..... V roce 1898 založen byl před školou park.“ Zápisy ze schůzí obecního zastupitelstva dokládají, že na tento počín, motivovaný padesátiletým výročím panování císaře, věnovalo obecní zastupitelstvo 50 zl.

Rok 1908

Ve školní kronice čteme tento zápis od řídícího učitele Františka Šorma:

..... „Dne 30. dubna 1908 odbyváno komisionelní šetření za příčinou schválení místa pro stavbu nové školní budovy. Komise navrhla na 1. místě stavební parcelu od p. Fr. Kvasničky, na 2. místě stavební parcelu od p. Jos. Bělíka, na 3. místě stavební parcelu od p. Jana Šťastného, na 4. místě stavební parcelu staré školy. Ve schůzi m. šk. rady dne 13. května 1908 usneseno přikročiti ku stavbě nové školní budovy. Stanoveno, aby nová škola postavena byla na místě staré školy a aby k rozšíření místa zakoupena byla část dvora a zahrady od p. Menšíka za 2000 K. (od zahrady 3,05 a, od dvora 2,78 a, celkem 5,83 a). V téže schůzi zadáno zhotovení plánů a rozpočtu dle náčrtku p. c. k. vrchního inženýra Velinského z Poděbrad panu Karlu Tichému, staviteli v Kostelci n/Orl., za cenu sazeb prací archit. honorářů v Rakousku.“

V obecní kronice čteme od téhož pisatele pokračování:..... „Dne 28. VIII. 1908 započato s bouráním staré budovy a kopáním základů pro novou budovu. Dne 31. srpna započato se stavbou. Při bourání staré budovy a kopání základů shledáno ve hloubce asi 1 m pod celou starou budovou a starým dvorem školním veliké množství zachovalých koster, což svědčí, že v těch místech býval hřbitov.

..... V roce 1908 bylo trvalé sucho. Ve mlýně vypomáhala zase lokomobila od oraček z Libněvsí až celý leden 1909. Pak již voda přibývala.“

Rok 1918

Kronikář František Šorm líčí v prvním díle obecní kroniky podrobně průběh celé první světové války. My se však zastavíme pouze u roku 1918..... „Dne 6. ledna 1918 sjeli se do Prahy čeští poslanci zemští i říšští z Čech, Moravy a Slezska. Tam vyslovili se mužně a bez výhrad pro svobodu čsl. národa na základě sebeurčení národů. Dne 8. ledna 1918 vyslovil slavný president Severoamerické Unie Wilson čtrnáct podmínek, za kterých byla Dohoda ochotna uzavřítí mír s ústředními mocnostmi. Tyto se měly zříci všech dobytých území a panstvíchtivých záměrů. Ústřední mocnosti podmínky zamítly. Dne 13. dubna 1918 shromáždili se opět zástupci všech vrstev národa v Praze, kde přísahali, že vytrvají v zápase za národní samostatnost. Přísahali: „Vytrváme, až pozdravíme samostatnost svého národa.“ Mezi Slováky rodilo se též rozhodnutí..... V polovici května 1918 zúčastnil se celý národ okázalých slavností, jež měly býti vzpomínkou na památné výročí položení základního kamene k Národnímu divadlu. Ve skutečnosti byly to velkolepé projevy pro samostatnost národa..... Dne 30. května 1918 sjeli se zástupci českých a slovenských sdružení do města Pittsburgu, kde za přítomnosti prof. Masaryka podepsali smlouvu, v níž schvalovali spojení zemí českých se Slovenskem v samostatný stát..... Dne 14. října 1918 oznámil Dr. Beneš vládám Dohody, že Národní rada pařížská jest uznána za prozatímní vládu československou. Potom 18. října profesor Masaryk v severoamerickém městě Washingtonu slavnostně prohlásil českou samostatnost.

..... Od jara do konce října 1918 se válčilo prudce na frontě italské a francouzské, nýbrž i na Balkáně..... Pozdě Rakousko i Německo projevíly ochotu přijmout čtrnáct Wilsonových podmínek, neboť zatím Dohoda uznala národní radu československou jakožto vládu válčícího spojeneckého státu. Proto Wilson ústředním mocnostem odpověděl, že Čechové mají právo sami rozhodnouti, chtějí-li zůstat ve svazku říše rakousko-uherské. Rakousko se již zachránit nedalo..... Vojsko odhazovalo zbraně, opouštělo své posice a hromadně v naprostém zmatku vracelo se do svých domovů..... Zahraniční ministr rakousko-uherský Julius Andrassy ohlásil dne 28. října 1918 presidentu Wilsonovi, že monarchie přistupuje na jeho stanovisko a že Čechové a Jihoslované mají rozhodnouti o sobě sami. Jakmile toto uznání státu vešlo ve známost, ujal se vlády v našem státě „Národní výbor“, v jehož čele byl dr.

Masaryk. V celém národě povstala nepopsatelná radost, všude znělo: „Ať žije Masaryk! Wilson! Sláva republice!“

Zpráva tato dostala se do Žehuně již 28. X. 1918 odpoledne. Na kostele vyzváněno všemi zvony, škola ozdobena prapory. Lid pracující na polích utíkal domů, nevěda, co se děje. Nikdo zpočátku nechtěl ani uvěřiti. Vždyť byli jsme tolikrát zklamáni! Když ale 29. října byla zpráva ta úředně potvrzena, nastal jásot v celé obci. Práce všude zastavena, byl velký svátek, nadšení. Co mělo známky Rakouska (orlíčky na úřadech), bylo strháno a nahrazeno trikolorou. Navečer toho dne pořádána velká slavnost, k níž shromáždilo se obyvatelstvo nejen domácí, ale i z okolních vesnic. Vše shromáždilo se u školy a uspořádán průvod. Vpředu nesena vlajka čsl., za ní šly školní děti s učiteli, za nimi hudba, mládež, muži, ženy i starci. Průvod prošel celou vsí i po hrázi, hudba hrála vlastenecké a sokolské písně, lid zpíval a jásal. Průvod zakončen zase u školy, kde promluvil k zástupu řídící učitel František Šorm, objasniv význam toho dne a vybízel ku klidu. Zapěním hymny „Kde domov můj“ a „Hej Slované“ slavnost ukončena.

Dne 14. listopadu sešlo se „Národní shromáždění“ a to prohlásilo náš stát republikou a prvním presidentem zvolen jednomyslně profesor Dr. Tomáš Garrique Masaryk“.

Rok 1928

..... „V roce 1928 pro veliké mrazy a množství sněhu muselo být zastaveno vyučování na všech školách od 18.-24. února. Na podzim 1928 konán lov rybníka. Veliké množství ryb, hlavně na sádkách bylo otráveno výkaly z cukrovaru a zahynulo. Ryby zakopány a zasypány vápnem. Celý rok byl suchý, vody málo.

..... Na oslavu 10 letého jubilea samostatnosti naší uspořádal uč. sbor s místní osvětovou komisí důstojnou oslavu 28. října“. Ráno v 6. hod. budíček, v 10 hodin oslava ve škole. Večer divadelní představení „Nevěsta legionářova“.

Rok 1938

je zachycen podrobně v obecní kronice:

..... „Po zabrání Rakouska Německem v měsíci březnu počali zvedati hlavu i naši Němci, zvláště strana sudetoněmecká, vedená Konrádem Henleinem. Český lid v pohraničí byl stále provokován a hrozeno všem: „Až přijde den!“ Před obecními volbami (22. 5.) docházelo ve zněmčeném území k záměrnému teroru a proto vláda povolala vojsko na hranice, jež byly ohroženy. Ze Žehuně bylo povoláno několik vojinů. 21. května vyslána byla vojenská hlídka telegrafického pluku, která zřídila pozorovací stanici na Kozí hůře. Polním telefonem byla připojena na poštovní úřad v Žehuni. Na přilepšenou dostávali vojáci podporu od obce Žehuně i občanů. Po měsíci, když nebezpečí pominulo, byla odvolána.

..... V dubnu konána jarní slavnost tělocvičné jednoty Sokol sázení lip na letním cvičišti. Průvod s hudbou šel po vsi na cvičiště, kde dorost vsadil 18 lip, jimž dána jména dle zasloužilých mužů a žen z řad sokolských.

..... „Těžké mraky stahovaly se nad naší vlastí v měsíci září a zdálo se, že válka s Německem je neodvratná. Události, které udržovaly v napětí celý svět, měly ohlas i v naší obci. Civilní protiletectká obrana za vedení Dr. Al. Plitase konala samaritánský kurz a pilně se připravovala, aby nebyla překvapena událostmi. Občané nakupovali zásoby potravin a jiných potřeb, aby netrpěli nedostatkem. V krátkosti byly krámy vyprodány. Benzin se prodával jen na poukázky 5 l na den pro osobní automobil..... Dne 19. 9. odletěl ministerský předseda Chamberlain do Berchtesgadenu ke kancléři Adolfu Hitlerovi, aby byl spor vyřešen cestou smíru. Události se potom vyvíjely ráz na ráz a 21.9. přijala naše vláda ujednané podmínky na veliký nátlak vlády francouzské a anglické. Aby prý byl zachráněn mír. Při novém jednání v Godesbergu zdálo se, že celá akce ztroskotá a že se Francie a Anglie nepodřídí diktátu Berlína a vypukne válka. V noci na 24. 9. vyhlášena byla u nás mobilisace všech vojinů do 40 let..... 25. září po vylepení mobilisačních vyhlášek narukovali vojáci ke svým útvarům. Bylo loučení se ženami, s dětmi a rodiči, mnoho slz bylo prolito, ale v duši každého občana bylo pevné odhodlání bránit vlast a třeba život za ni obětovat. Odešli dělníci, rolníci, živnostníci a všude bylo znáti, že práce vážne, zvláště tam, kde odevzdali koně a zůstali bez potahu. Bylo vzato 11 koní, 1 povoz a 2 honci. Mobilisováno bylo 69 mužů do 40 let..... S kravami se konala práce pomalu a těžce,

neboť byly zesláblé kulhavkou. Členové Sokola i CPO konali hlídky na mostech u rybníka. Na Koží hůře byla vojenská hlídka proti letečtům a spojena telefonem s poštovním úřadem, kde byla stálá služba. Do obce stěhovali se naši lidé z pohraničí, potom i z Prahy a jiných měst. Též škole přibýlo školáků..... Na dráze byla silně omezena doprava osob i zboží, na poště omezen a pak přerušen styk telefonní i telegrafní. Děti, která chodily do Velkého Oseka do měšťanské školy, nemohly po celý týden dojíždět a chodily do školy v Žehuni..... V dalším jednání Německa, Itálie, Francie a Anglie v Mnichově bylo rozhodnuto o nás bez nás. Nic neplatila smlouva s Francií, že se nás zastane, kdybychom byli Německem napadeni, nic neplatil příslib Anglie, že nedopustí násilné řešení otázky českoněmecké. Přímo hrozbou bylo vynuceno na naši vládu, že přijala mnichovskou dohodu o odtržení krajů obývaných Němci od naší republiky a jejich připojení k Německu. O svou kořist hlásilo se pak i Polsko a Maďarsko a slíbeno jim pak odstoupení Těšínska a okrajových částí Slovenska a Podkarpatské Rusi..... I naděje na pomoc Ruska zklamala. Nové vládě generála Jana Syrového připadl ten nejtěžší úkol jeho života - likvidovati ztrátu třetiny našeho území.

..... A tak naši vojáci 1.10. bez boje, neporažení, počínají vyklízovati území, které bylo odjakživa naše. Ustupují s pěstí zaťatou, s bolestí v srdci, ale ustupují ukázněně, jak od nich vrchní velitel žádal. Ve středu 5. 10. odstoupil prezident Dr. Eduard Beneš a rozloučil se s námi slovy: „Jsa přesvědčeným demokratem, myslím, že činím správně, když odcházím. Moje osoba by mohla být překážkou dalšího vývoje státu.“ Ve čtvrtek 6.10. učiněna dohoda o samosprávě Slovenska a Podkarpatské Rusi a jmenovány jejich vlády. Den 24. listopad zůstane bolestně zapsán v našich srdcích, neboť toho dne dokončena křížová cesta vytyčením nových definitivních hranic naší osekané vlasti s říší německou, přičemž ztraceny celé kraje úplně české.

30. listopadu provedena volba nového presidenta, jímž zvolen president nejvyššího soudu Dr. Emil Hácha.“

Rok 1948

V druhém díle obecní kroniky zachytila kronikářka Jiřina Kvasničková revoluční 1948 takto:

..... „Ke konci měsíce února vznikla vládní krize, vyvolaná demisí členů vlády za čsl. stranu národně socialistickou, lidovou a slovenskou stranu. Předsednictvo Komunistické strany Československa se sešlo 17.II. k mimořádně schůzi, na níž pojednalo o vážné politické situaci, která vznikla neodpovědným postupem představitelů některých politických stran ve vládě. Předseda vlády Klement Gottwald předložil dne 25. února prezidentu dr. Ed. Benešovi novou listinu doplnění vlády, kterou prezident přijal a nové členy Gottwaldovy vlády obrozené Národní fronty schválil. V té době 28.-29. února byl konán v Praze historický sjezd českých a slovenských rolníků, kteří manifestovali za zemědělské požadavky „Půda do rukou pracujících zemědělců“. I z naší obce se zúčastnilo několik zemědělců tohoto sjezdu.“

Do Místního akčního výboru bylo zvoleno 21 občanů. Předsedou byl zvolen Josef Neumann a místopředsedou Karel Zelený. „Prvním úkolem Místního akčního výboru bylo prověření funkcionářů ze všech politických stran a spolků. V měsíci březnu byla ustavena v naší obci odbočka Československo-sovětského přátelství, jejímž předsedou zvolen Václav Rous a jednatelem Antonín Vlastník.

..... Cesta k socialismu v poúnorové republice, kde se vedení ujala Komunistická strana Československa, žádala si také školu socialistickou, t.j. výchovu žactva a vyučování v zásadách názoru dialekticko materialistického. Učitelé se školí a prohlubováním svého vzdělání překonávají individualistické idealistické myšlení jako pozůstatek filosofie předmnichovské republiky. Po celostátní konferenci pedagogických sborů v Praze o prázdninách 1948 byly vydány učebné osnovy svým duchem zcela nové.

..... V měsíci dubnu se v mnoha obcích občané usnesli nejen splniti protiplány zasílané ministru zemědělství Ďurišovi. Zemědělci obce Žehuně usnesli se též na zapojení do národní soutěže a splnili „nadplán“. Předepsané dodávky byly splněny na 115%, takže obec Žehuň byla mezi vyznamenanými obcemi. Předseda Jednotného svazu čes. zemědělců Václav Bendásek obdržel titul hrdina práce.

..... K ulehčení práce venkovských žen nabídlo ministerstvo zemědělství za dobré plnění kontingentů obcí Žehuní zdarma elektrickou pračku s odstředivou ždímačkou v ceně 20 000 Kč“.

..... Pračka byla umístěna po stavebních úpravách v obecním domku ve dvoře pošty čp. 189. První předsedkyní prádelního družstva se stala učitelka Jiřina Kvasničková.

..... „Dne 7. 6. 1948 vzdal se presidentského úřadu dr. Eduard Beneš a dne 14. 6. byl jednomyslnou volbou zvolen prezidentem Republiky československé dosavadní předseda vlády Klement Gottwald..... Sovětský kombajn poprvé v Žehuni: Poprvé sklízeli obilí družstevním kombajnem ze státní traktorové stanice z Chlumce majitel dvora Staré Báně Josef Mareček. Se zájmem přihlíželi lidé, jak sovětský kombajn obilí sekal v šířce 1.80 m a hned mlátil.

..... K oslavě Velké říjnové socialistické revoluce uspořádala Místní rada osvětová vzpomínku před zahájením představení v kinu. K oslavě 52. narozenin prezidenta Klementa Gottwalda pořádal MRO ve škole výstavu socialistické knihy.

(Pokud se čtenáři zdá, že události revolučního února 1948 nejsou úplné, souhlasím, ale předkládám je tak, jak jsou v obecní kronice pisatelkou zachyceny.)

..... „Autobusové linky vedoucí přes naši obec z Městce Králové do Kolína a zpět byly rozšířeny o linku Žehuň-Poděbrady....“

Rok 1958

V roce 1951 převzala psaní druhého dílu obecní kroniky Ludmila Tvrdíková.

....., Vyroční členská schůze JZD zvolila nové představenstvo, které se skládalo z devíti členů..... Protože letošní rok měl být rozhodujícím rokem pro vstup všech rolníků do JZD, upozornil místní rozhlas všechny soukromě zemědělce, aby už osevní plán zaměřili na společné hospodaření.

..... Neobdělaná půda byla v naší obci po několik roků, a byl to zjev, který se v této době přechodu ke společnému hospodaření vyskytoval ve většině obcí..... V srpnu začalo intenzivní přesvědčování soukromých rolníků ke vstupu do JZD. Po řadu dní v podvečerních a večerních hodinách navštěvovaly agitační dvojice složené ze zaměstnanců Lázní Poděbrady, ONV, místních učitelů (bylo dáno příkazem) a pracovníků OV KSČ soukromé rolníky a přesvědčovaly je pro vstup do družstva. V těchto agitačních dnech vyhrával od odpoledních hodin místní rozhlas a vysílal nejdůležitější stati ze vzorových stanov JZD a zprávy o nově založených družstvech na okrese. Když po několika zprvu bezúspěšných dnech byli získáni pro družstvo první zemědělci, šlo vše již rychle a během týdne podepsali přihlášky všichni zbývající rolníci.

.... V této agitační době nesměli zemědělci vyvážet hnůj ani sít, protože po podepsání přihlášek se ihned začala provádět HTÚP (Hospodářsko technická úprava půdy)..... Práce v JZD vážla, situace byla kritická, žáci vyšších ročníků se svými učiteli chodili ve vyučovací době se svými učiteli pracovat na družstevní pole. Rozhlas vyzval všechny místní ženy z domácnosti, aby se zapojily do práce a těm které výzvy neuposlechnou bylo pohroženo, že nedostanou povolení k porážce. Ředitelka mateřské školy nesměla jejich děti přijmout do školky.

..... Na podzim byl zrušen Státní statek Stará Bář o celkové výměře 188,2703 ha. Orná půda o výměře 151,3046 ha byla rozdělena následovně: JZD Dlouhopolsko obdrželo asi 25 ha, JZD Žehuň asi 40 ha, byla to pole, která před časem družstvo Státnímu statku předalo. Zbývající všechna pole převzalo JZD Hradčany, které rovněž obdrželo všechny hospodářské budovy.

..... Od 1. ledna byl zrušen obecní hostinec u Böhmů. Začátkem března bylo zřízeno Místní hospodářství, jehož provozovny mají zajistit služby řemeslníků obyvatelstvu. Zpočátku mělo MH tyto provozovny: zámečnickou - Josef Bartoniček, opravy jízdních kol - František Šafařík, práce sklenářské - Václav Vondruška, opravy elektrospotřebičů - Jaroslav Bednář, opravy radiopřijímačů a televizorů - Jaroslav Trnka, holičství - Václav Steklý, dámské krejčovství - Anna Khýnová, pánské krejčovství - Pavel Dunda. Koncem roku zahrnovalo už MH 22 provozoven.

..... V letošním roce byla předána do trvalého užívání družstvu podle paragrafu 10/2 vlád. nařízení č. 50/1955 usedlost p. Pavly Janouchové čp. 40, a to hospodářské budovy, pole a luka. Rodinný dům se zahradou byl majitelce ponechán. Stejně tak byla předána družstvu i usedlost p. Zdeňka Václavíka s 33 ha polí a se všemi hospodářskými budovami. Hospodářské budovy obou usedlostí družstvo již dříve používalo a pole obhospodařovalo. Zdeňku Václavíkovi byl ponechán dům čp. 7 a zahrada. Budovu čp. 2 - bývalý mlýn - si MNV ponechal pro vlastní potřebu. Sýpky a mlýnské prostory předal MNV na tři roky k užívání družstvu. V první obytné místnosti zřídil úřadovnu pro Jednatelství státní spořitelny, když konečně došlo po několikaletém vyjednávání s Krajskou správou spořitelny k dohodě a k předání budovy

Kampeličky do vlastnictví Místního národního výboru. Odhadní cena budovy Kampeličky byla stanovena na 114 000 Kč.

..... Pro zřízení dílen byly získány místnosti v bývalém mlýně, které MNV přidělil škole.

..... Zprávy ze světa, které v roce 1958 zaujaly neobvyklou měrou naše občany i lidstvo celého světa, byly o vypuštění třetí umělé družice Země v Sovětském svazu. “

Rok 1968

zachytil v druhém díle obecní kroniky Antonín Tvrdík v době dlouhodobě nemocné kronikářky Ludmily Tvrdíkové....., Počasí bylo pro zemědělskou výrobu letos celkem příznivé..... Jednotné zemědělské družstvo pokračovalo v rozvoji zemědělské výroby.

..... V doslova havarijním stavu je „výkrma“ prasat ve farské stodole..... Tak se na vratech farské stodoly objevila tabulka „Životu nebezpečno“, a to je vše. Hnuj na dvoře uprostřed vsi a vytékání močůvky za vrata k silnici a s tím spojený zápach po celé vsi pokračují beze změny.

..... Celkově práce NV přes bouřlivý vývoj událostí pokračovala bez narušení. Mimo přípravy voleb se NV zabýval hlavně problematikou obecních budov, které jsou už řadu let zdrojem stálých nepříjemností. Národní výbor jich vlastní víc než je zdrávo a při potížích s údržbou a opravami to není situace příliš závidění hodná.

..... Ve dnech 3.-5. ledna 1968 se konalo plenární zasedání ÚV KSČ a po ostré kritice byl z funkce prvního tajemníka ÚV odvolán s. Antonín Novotný, dosavadní prezident republiky..... Na místo prvního tajemníka pléna ÚV zvolen dosud velmi málo známý Alexandr Dubček. Koncem ledna navštívil Prahu 1. tajemník ÚV KSSS Leonid Brežněv. Při jeho návštěvě došlo k otevřeným protisovětským projevům.

..... 30. března byl novým prezidentem jednomyslně zvolen armádní generál Ludvík Svoboda..... 14. 6. 1968 se scházejí ve Varšavě představitelé pěti socialistických států, aby projednali narůstání kontrarevoluce v ČSSR, avšak naši představitelé účast odmítli..... 29. července následuje schůzka v Čierné pro Čopu, kdy poprvé v dějinách opustil celý ÚV KSSS území SSSR. Ještě dvakrát byl ÚV KSČ a s. Dubček varován, avšak když bezvýsledně, dostala vojska pěti států Varšavské smlouvy v noci z 20. na 21. srpen 1968 rozkaz k překročení hranice ČSSR a k obsazení důležitých objektů ve všech městech.

..... V Žehuni se objevilo tankové čelo Sovětské armády 21. srpna ve 4 hodiny ráno a tanky a vojenská vozidla projížděla nepřetržitě bez zastavení celý den 21. a 22. srpna směrem na Kolín. Většina lidí nemohla pochopit, co se vlastně stalo. V obci k žádným incidentům nedošlo.

..... Vedoucí představitelé tehdejšího veřejného života byli dopraveni do Moskvy, kam za nimi přiletěl později i prezident Svoboda. Z jednání ve dnech 23.-26. srpna vyšly tzv. Moskevské protokoly. 3. a 4. října došlo k dalším jednáním v Moskvě, z nichž vyplynula dohoda o dočasném pobytu vojsk na našem území. 18. října byla smlouva o dočasném pobytu vojsk ratifikována v NS. Na podzim NS schválilo zákon o federaci ČSSR, který vstoupil v platnost od 1. ledna 1969. “

Rok 1978

Tomuto roku je věnován rozsáhlý zápis v třetím díle obecní kroniky v rozsahu třiceti stran. Důvod je prostý: kronikáři dostali úkol vrátit se po třiceti letech znovu k revolučnímu roku 1948 a pomocí vzpomínek pamětníků upřesnit původní záznam z roku 1948. Část informací získala kronikářka v roce 1978 od někdejšího předsedy akčního výboru soudruha Josefa Neumanna, čp. 135, narozeného 19.2.1906, dělníka bývalé Červinkovy firmy v Kolíně, pozdější Konstruktivy. Ze vzpomínek vybírám: „Pětičlenný Místní akční výbor se zpočátku scházel na národním výboru téměř denně, všichni jeho členové podle potřeby“..... Celý akční výbor, jak je uvedeno v tomto doplňujícím zápise, se skládal z 11 členů KSČ, 7 bezpartijních a jednoho sociálního demokrata. Prvním úkolem akčního výboru bylo prověřit a schválit členy národního výboru a funkcionáře organizací a spolků; to již bylo ostatně uvedeno v kronikářském zápise z roku 1948..... „Dosavadní předseda národního výboru lidovec Jan Petrášek, čp. 34, byl zbaven funkce a všemi hlasy zvolen komunista František Jiroudek, dělník, čp. 213. Jan Petrášek zůstal členem národního výboru.“ Mezi dalšími schválenými členy Národního výboru bylo 7 komunistů, 4 bezpartijní, 3 sociální demokraté a 1 lidovec..... „Členové akčního výboru a národního výboru v počátku zasedali společně a činili společná rozhodnutí..... Dne 30. května 1948 byly konány volby do Národního shromáždění. Všichni voliči odevzdali kandidátky NF (jednotné národní

fronty) kromě 15 lístků bílých a 5 neplatných. Volby se konaly v budově školy. Soudruh Neumann, tehdejší předseda místní volební komise po třiceti letech vzpomíná: Dobře se na ty volby pamatuji. Museli jsme předem některé občany zastrašit, proto jsme sebrali několika voličům volební právo. Byl mezi nimi i František Novák, čp. 176. "(Poznámka kronikářky v roce 2008: Vzpomínám si, že mi za svého života kostelník František Novák připsal Místního akčního výboru o zbavení volebního práva ukazoval. Schovával si jej na památku.) „Průběh voleb byl klidný. Drtivá většina občanů volila manifestačně, nešla za plentu a kandidátky neupravovala. Také tehdejší farář Josef Andacht za plentu nešel a prohlásil: „Co bych tam hledal.“ - Tolik za vzpomínek s Josefa Neumanna.

..... „Nepodařilo se zjistit, jakou odezvu vyvolala v obci volba prvního dělnického prezidenta Klementa Gottwalda. Teprve na sklonku roku jsem objevila v dostupných materiálech dvě zmínky. První cituji doslovně i s pravopisnými chybami. V zápisníku o schůzích ČSH v protokolu č. 26 ze dne 17. října 1948 čteme: „Schůze byla svolána za příčinou z nařízení Zemské hasičské Jednoty v Praze tak zvaný hasičský den, složení slibu prezidentu Klementu Kotvaldovi..... Účelem toho dne jest připomenouti nejširší veřejnosti účast hasičstva na budovatelském úsilí naší vlády ve dvouletém plánu, pohotovost našeho sborů chrániti výsledky pětiletého plánu a důstojným způsobem vzpomenouti třicátého výročí trvání republiky.“.... Následoval opis celého slibu, který podepsalo 30 členů Českého svazu hasičů, z toho 4 ženy. Kdo byl autorem zápisu, zůstává zahaleno tajemstvím. V poznámce čteme, že text pochází ze zápisníku hasičského sboru z let 1974-1977, který byl v roce 1978 v úschově v čp. 121 u pana Josefa Kašíka. Když jsem po letech zápisník sháněla, slehla se po něm zem.

Podotýkám, že oba kronikářské zápisy o průběhu roku 1948 nevystihují, ba ani zdaleka nemohou vystihovat vše, co se v tom roce v naší zemi stalo, není to ani záměrem těchto výpisů, ale pouze zrcadlí některé události, jak byly vnímány v Žehuni a jak byly kronikářsky zachyceny.

Další část zápisu z roku 1978 se týká hlavně reminiscencí na uplynulá léta, hromadnému vstupu zemědělců do JZD v roce 1952, jako výsledku několikaměsíčního intenzivního přesvědčování, nucenému nájmu polí, hromadnému výstupu z JZD a posléze návratu zemědělců do družstva i zanikání živností.

Rok 1988

V tomto roce doznávaly v našich myslích vzpomínky na loňské slavné výročí osmistého padesátého výročí naší obce. Události tohoto roku zachycuje třetí díl kroniky na 59 stránkách.

V úvodu se říká: „Rok 1988 významně posílil naše očekávání dále uvolňovat mezinárodní napětí. Přispělo k tomu především nové setkání Ronalda Reagana s Michaiilem Gorbačovem v Moskvě ve dnech 25. května až 2. června, při němž podepsali zahraniční ministři SSSR a USA další významné dokumenty..... Také změny v naší zemi nás začaly naplňovat novými nadějemi..... Obecní úřad plánoval příjmy na tento rok 808 000,-Kč, výdaje 967,777,35 Kč.“ V Choťovicích, které v té době ještě patřily k Žehuni, byla 23. září 1988 slavnostně přestřižena páska u nově dostavěné samoobsluhy. Obecní úřad usiloval marně o zkolaudování mlýnské turbíny pro malou vodní elektrárnu..... „Celá záležitost kolem turbíny je zapeklitá. Původně se počítalo, že proudem, který vyrobí, se budou napájet akumulární kamna v budově bývalého mlýna. Později padlo rozhodnutí, vést proud do sítě a vyvstal problém, jak uhradit kabelizaci k transformátoru U Jána a druhá nesnáze jak opatřit kabely. V tu dobu měl národní výbor peníze, ale nebyly kabely, později tomu bylo naopak..... V Žehuni klesá rok od roku počet obyvatel. Ve snaze tomuto úbytku čelit, pokouší se místní národní výbor omezovat prodej domků chalupářům. Toto rozhodnutí národního výboru většinou naráží na odpor prodávajícího..... Uplynulý rok byl pro JZD složitý a náročný. Nepříznivé počasí způsobilo v rostlinné výrobě ztrátu 7 172 000,-Kč..... Živočišná výroba byla v tomto roce opět úspěšná ve výrobě mléka, přírůstcích zvířat, v produkci masa a v užitkovosti“..... Dále se píše o druhém krupobití v tomto roce a o zimě bez mrazů, o znečišťování rybníka čtrnácti voznicemi fekálií denně, o problému s odpadky, špatném osvětlení obce, o veřejném a politickém životě obce, o činnosti organizací NF, střediskové knihovně, chudém kulturním a společenském životě v obci, o nedostatečných službách, problému poloprázdných domů v obci, o sousedských vztazích a o mnohém dalším.

..... „Tento školní rok ukončil svou pedagogickou činnost a odešel do důchodu dosavadní ředitel Antonín Tvrdík po čtyřiceti dvou a půl letech práce ve škole. V Žehuni působil 35 let - od roku 1953 jako

zástupce ředitele a od roku 1972 jako ředitel školy. V obci i ve škole zastával v průběhu let mnoho funkcí.“

1998

„Také tento rok byl v celostátním měřítku i v životě většiny jednotlivců rokem nelehkým. Druhé kolo voleb rozhodlo, že hlavou státu se opět stal Václav Havel..... 15. dubna schválila Poslanecká sněmovna náš vstup do NATO..... Tento rok jsme vzpomněli osmdesátého výročí vzniku Československé republiky. V Žehuni se konala vzpomínka vzniku republiky 27. října slavnostním shromážděním žáků a učitelů u pomníku padlých.“

„V tomto roce došlo opět k několika podstatným zdražením. Lidé utráceli čím dál méně. Propad hrubého domácího produktu potvrdil nepříznivý stav ekonomiky. Negativních jevů jako rasismu, xenofobie, egoismu, netolerance, násilných a majetkových trestných činů neubývalo.... Jednou z nemnoha radostných a světlých událostí se staly Olympijské hry v japonském Naganu, kde naši hokejisté vybojovali Zlatou medaili“.

„Pro další léta se plánují tyto hlavní investiční akce: kanalizace, plynofikace, výstavba vodovodu a rozvody nízkého napětí. Uskutečnění tohoto programu podmiňuje získání finančních dotací.“

„Na závěr volebního období 1995-1998 zhodnotil starosta obce provedené práce. Jsou to přístavba školy včetně trafostanice za 12 miliónů korun, rekonstrukce a položení kabelů nízkého napětí, veřejného osvětlení, rozhlasu a telefonní sítě na pravé straně Dobšické ulice... Na Malé Straně byla vybudována nová telefonní budka a u zdravotního střediska automatická telefonní ústředna.... Za 120 000 Kč se provedla generální oprava odpadů a vybudovalo se nové sociální zařízení ve dvou bytech ve zdravotním středisku. Fasáda hasičské zbrojnice stála 82 000 Kč a patnácti tisíci korunami se obec podílela na opravě sochy Jana Nepomuckého. Náklad asi 280 000 Kč si vyžádaly úpravy okolí hřbitova, oprava hřbitovní zdi a márnice. Na staré školní budově se nákladem 180 000 Kč vyměňovaly okapy a bouraly se staré komíny. Dále se opravovalo ústřední topení v základní i mateřské škole a zřizovalo se sociální zařízení pro turistickou základnu v družině.... Obec zakoupila mechanizaci pro údržbu zeleně ve vsi a na hřišti, to je teru za 60 000 Kč, traktůrek za 79 000 Kč, sekačku za 17 000 Kč, křovinořez za 14 000 Kč a nový kontejner pro mateřskou školu. Dále se prováděla běžná údržba, jako jsou nátěry a podobně.“

V obecních volbách byl starostou obce opět zvolen pan Václav Fišer a místostarostou pan Jiří Podval..... „Poslanci obecního zastupitelstva dostali za úkol provést ve svém obvodu průzkum zájmu občanů o zavedení vodovodu. Všechny tři plánované akce závisejí na financích.... Celý rok probíhala jednání o dálnici D 11..... Od 1. července došlo ke zvýšení nájemného u obecních bytů, to je v mateřské škole a ve zdravotním středisku..... Na škole poklesl počet žáků na 127.“ Mateřská škola měla zapsaných 19 dětí.

Dále se hovoří o zdražování obědů ve školní jídelně, o II. Společenském plese obcí Dobšice, Hradčany, Kolaje, Choťovice a Žehuň, o poutňové taneční zábavě v hostinci u Kvasniček, Mikulášském dýchánku pro důchodce, o řádění pytláků na rybníce, o rybolovu pod ledem s denní teplotou -5°C, o nebyvalém množství lišek a divočáků, o zavedení prodejny Second Hand, o tělovýchově, zdravotním středisku, knihovně atd.

„Od března zavedla obec ukládání tříděného odpadu do dvou nádob (jedna na sklo, druhá na plasty)..... Agrodružstvo existuje nadále a má dvanáct členů. Jsou to převážně staří lidé a ti, kteří se neodhlásili. Pan Vladimír Polívka je výkonným předsedou..... Dílna je v provozu od 1. října a vede ji pan Petr Šedina z Kolárovic. Provozuje se tu strojní výroba, svařování a obrábění kovů..... Pekárnu má stále v pronájmu pan Ivo Kosina z Dymokur. Pečou se zde dále bagety a toustový chléb pro firmu Crocodile.“

„Od 1. ledna se zdražila elektřina o 16,7%, láhev plynu propan butan, kterou jsme platili 169,-Kč stála 201,-Kč, dálniční známka stoupla ze 400,-Kč na 800,-Kč, dále stouply ceny mléka, sýrů a dalších mléčných výrobků. Od 1. července se zdražila o 24% elektřina, o 27% nájemné a jízdné na dráze.“ .“ Uvedu alespoň ceny některých potravin (první cena je v roce 1989, druhá v roce 1998): 1 kg vepřového masa - 39,-Kč, v roce 1989 143,-Kč, 1 kg másla - 38,50 Kč, v roce 1998 84,-Kč, 1 l mléka 2,40 Kč, po devíti letech 13,-Kč, 1 kg cukru - 7,50 Kč, následně 13,50 Kč, vejce zdražilo z 1 Kč na 3 Kč, 1 kg drůbeže z 30,30 Kč stoupl na 65 Kčs atd.

„A život běží nezadržitelně kupředu. Starým přináší povětšinou řadu utrpení a bolesti, lidem v produktivním věku existenční starosti, mladým dychtivost po životních radostech a bezstarostnost. A nezávisle na věku naplňuje mysl lidí dobro a zlo. A tak dny plynuly. Jeden byl radostný, druhý naplněný starostmi a obavami, další beznadějí. Něco jsme svou vůlí a vlastním přičiněním dokázali ovlivnit, a z drobné radosti vykouzlit radost větší. Někdy se však ukázala naše vůle a snaha bezmocná.“

A co si po této pesimistické úvaze z roku 1998 přát závěrem? Kéž dobro vítězí nad zlem a pohoda v duši překonává naše starosti. To přeje ze srdce kronikářka obce všem lidem dobré vůle.

Rok 2008

„Celý svět přivítal nový rok ohňostroji, a nejinak tomu bylo i v Žehuni. Rakety z několika míst osvětlovaly opět oblohu. Přestože prezident republiky Václav Klaus ve svém novoročním projevu kriticky zhodnotil éru komunismu, vyhnul se kontroverzním tématům, která by ho mohla u některých politiků před únorovými prezidentskými volbami poškodit. Jeho slova, že dnes asi žijeme v nejlepším období naší země, vyvolávala u mnoha lidí při pomýšlení na všeobecné zdražování a růst životních nákladů rozporuplné reakce.“

„Naši občané si uvědomovali, že Česko čeká největší reforma od roku 1989. Od 1. ledna se měnila výše daní, a tím vzrůstaly ceny, začalo se platit u lékařů, v lékárnách a v nemocnicích, změnil se způsob vyplácení sociálních příspěvků. V únoru se konaly v Česku prezidentské volby....Ve třetím kole druhé volby zvolili zákonodárci prezidentem 141 hlasy Václava Klase. Profesor Jan Švejnar získal 111 hlasů. Obě volby se konaly veřejně“

„17. února vyhlásilo Kosovo nezávislost.... 19. února oznámil kubánský prezident Fidel Castro, že se kvůli špatnému zdravotnímu stavu vzdává po čtyřiceti devíti letech všech svých čelných funkcí. 24. února byl zvolen prezidentem jeho bratr Raul Castro.... Ve dnech 17 a 18. října se konaly volby do Zastupitelstva Středočeského kraje a do Senátu Parlamentu České republiky.... 5. listopadu byl zvolen 44. americkým demokratickým prezidentem afroameričan Barack Obama, který ve volbách porazil republikána Johna McCaina... Od roku 2009 bude naše země půl roku předsedat Evropské unii.“

„Zastupitelstvo obce se rozhodlo prodat nemovitost čp. 5 - bývalý poštovní úřad.... Na podzim pokračovalo řízení ohledně změny územního plánu obce, jehož účelem je získat nové stavební parcely pro výstavbu rodinných domů.

„9. února se konala v základní škole soutěž ve sportovním a společenském tanci... „15. března pořádaly opět obce Hradčany, Choťovice, Sádky, Kolaje, Dobšice a Žehuň ve společenském domě Beseda v Hradčanech 13. Společenský ples obcí s hudbou tanečního orchestru TOX Jaroslava Trnky se vstupným 50,- Kč... „Kulturní komise obecního úřadu připravila pro děti 15. března v kulturním domě Velikonoční dílnu.... Klub důchodců ukončil 10. dubna první cyklus přátelských posezení vernisáží výstavy obrazů paní učitelky Jiřiny Kvasničkové. Vystaveny byly také výtvarné práce paní Šárky Michlové-Zelené, slečny Moniky Staňkové, slečny Veroniky Fejfarové, Mgr. Moniky Fišerové a pana Aloise Štíky. Paní Jitka Hamáčková doplnila výstavu prodejními obrazy zvířat....Druhý cyklus setkávání zahájili důchodci 11. září zájezdem do Kutné Hory, uspořádaným ve spolupráci s kulturní komisí obecního úřadu.... Také letos se sešlo 30. dubna na hřišti mnoho lidí k čarodějnickému ohni... Oslavu Dne matek 10. května doplnila letos módní přehlídka svatebních a společenských šatů.... Teplé letní počasí provázelo v sobotu 31. května Dětský den, který letos probíhal ve znamení olympijských her na fotbalovém hřišti... Večer se konal Dětský den pro dospělé... 7. července zavítalo do Žehuně již podruhé Válkovo kočovné divadlo z Prahy a sehrálo na jevišti hřiště pohádku pro děti „Čertova kvítka“

.... 11. září 2008 uskutečnila kulturní komise pro důchodce zájezd za pamětihodnostmi Kutné Hory... 5. října se konalo v kulturním domě vítání občánků.... 11. října uskutečnila kulturní komise opět zájezd do Kudovy Zdroje s cílem předvánočních nákupů... V pondělí 27. října 2008 v 15 hodin jsme si připomněli položením věnce u pomníku padlých devadesáté výročí vzniku Československé republiky... V sobotu 15. listopadu uspořádal obecní úřad ve společenské místnosti kulturního domu tradiční posezení pro důchodce... Obecní úřad uspořádal v neděli 30. listopadu od 16 hodin v pořadí čtvrté slavnostní zahájení adventu.... V sobotu 6. prosince přišel navštívit a podarovat žehuňské děti Mikuláš s andělem a čertem.... Poslední adventní neděli jsme se sešli v kostele sv. Gotharda, abychom si společně zazpívali koledy a zamysleli se nad smyslem Vánoc. Koledy zazpívala studentka Eva Podvalová za hudebního doprovodu Petra Štěpána.“

Do Ústředního seznamu kulturních památek jsou zapsané: socha sv. Jana Nepomuckého, kostel sv. Gotharda, bývalá fara čp. 1, bývalý mlýn čp. 2, secesní mlýnská vila čp. 7 a školní budova čp. 52, vybudovaná v roce 1908-09. Navrženy jsou: původně hrázděný domek čp. 88 a domy čp. 97 a 143.

„Obecní knihovna evidovala 116 čtenářů.... Fotbalisté skončili ve IV. třídě skupiny C. na prvním místě. ... Oddíl stolního tenisu TTC Žehuň hraje nadále okresní přebor ve II. třídě a umístil se na druhém místě... 29. května otevřela škola slavnostně novou zahradu. Projekt nese název „Škola srdcem obce“.... Za rok spadlo celkem 503,5 mm srážek.... Jednotka JPO III v obci existovala, evidovala 9 členů, ale zastupitelstvo obce kritizovalo na zasedání 7. dubna její nedostatečnou činnost...”

„2. září se konala kolaudace čističky odpadních vod. Dne otevřených dveří na čističce se 3. a 4. října účastnilo asi 25 obyvatel. Provozovatelem celého díla jsou Vodovody a kanalizace Nymburk, a.s., správcem na čističce a čerpacích stanicích v Žehuni a Choťovicích je pan Pavel Šebrle ze Žehuně...”

Ve zdravotním středisku ordinovala pro dospělé třikrát týdně MUDr. Miroslav Ulrichová a pro děti dvakrát měsíčně MUDr. Anna Preislerová....

Po pěti letech neúspěšných snah se podařilo zavést do kostela elektrický proud z vlastních hodin. Dílo stálo 98 761,80 Kč.

Materiál k této práci pro Žehuňský zpravodaj poskytly kronikářce kroniky obce Žehuň.

Ludmila Tvrdíková

